

STELLAN BOJERUD:

Politiska illusionstrick

Några av de äldsta politiska illusionstricken är att visa resultatlös handlingskraft och att öppna dörrar med dynamit. Att den svenska regeringen sedan lång tid systematiskt gjort bruk av dessa taskspelarkonster är väl känt och i dagarna har herrar ex-excellensen Bodström et consortes uppfört ett nytt illusionsnummer.

Med anledning av att apartheid-regimen i Sydafrika nu frisläppt Nelson Mandela och även i övrigt — låt vara i sävlig takt — fortsatt mot en ökad liberalisering, har man här i Sverige ökat trycket mot de egna medborgarna. Tidigare var det endast prov på dåligt omdöme att arrangera turistresor till Sydafrika, men nu skall det uppenbarligen bli kriminellt. Den moraliska stormakten Sverige har funnit tiden mogen att inför en imponerad värld demonstrera sin beslutsamhet att en gång för alla göra upp med förtrycket i världen.

Vilken underbar inrikes-utrikespolitik! Att visa stor handlingskraft genom att förbjuda något som i praktiken inte förekommer. På så sätt behöver man ju inte frukta några ekonomiska konsekvenser, utan kan fullständigt gratis häva in bifallsropen från den falang av apartheid-motståndare, som inte genomskådar åtgärdernas illusoriska karaktär. För en mer skeptisk iakttagare inställer sig däremot frågan om det nu inte helt enkelt handlar om en rökrida för att dölja det faktum att man i fallet Nicaragua — som annorstädes så många gånger förr — satsat det svenska folkets skattemedel på fel häst.

Här hemma brottas samhällsekonomin med bekymmer, inte minst vad avser försvaret. JAS och nya stridsvagnar, det kostar stora pengar och får man tro armésta-

bens prognoser, får vi endast råd att behålla två pansarbrigader. Annat var det på den tiden vi hade sex.

Nu invänder säkert någon välinformerad läsare och säger att sex pansarbrigader har vi väl aldrig haft, men visst har vi det. Under många år hade vi den internationella 6:e pansarbrigaden i tjänst. Det rörde sig då om vad man brukar kalla en "joint venture"; sovjetryssarna höll med krigsmateriel, kubanerna med personal, angloanerna tillhandahöll manöverterräng och vi svenskar betalade kalaset! Med andra ord svarade vår sk ulands-hjälp till Kuba mot kostnaderna för att operera med en pansarbrigad i Angola. Smör eller kanoner? Då de snälla svenskarna betalar smöret räcker det till båda-dera.

Svenskarna har för övrigt även gott om kanoner, exempelvis haubits 77, vilka för mångmiljardbelopp lämpligen med motor och statsministerhjälp kan exporteras till Indien, som med en viss periodicitet tenderat att komma i krigiska förvecklingar med sin granne Pakistan. Rapporterna från de med skattemedel avlönade svenska FN-observatorerna i den ständiga oroshärden Kashmir, tycks gå i papperskorgen.

Annat var det då det fullständigt oförargliga lilla landet Oman köpte en (1) luftvärnskanon med 2 000 skott. Enligt uppgift skulle denna kanon monteras på Omans patrullbåt, som tillika var presidentjakt. Med en eldhastighet av 240 skott per minut räckte Omans resurser härvid till att hota världsfreden i drygt åtta (8) minuter.

Som skäl till förbud mot vapenexport till det fredliga, lilla Oman, åberopades att detta land ligger i ett "oroligt område",

d v s det som britterna kallar "guilt by association". Argumentet är lika djupsinnigt som att vägra den laglydige och vederbörligen examinerade jägaren A vapenlicens med hänvisning till att han i närområdet har grannarna B och C, vilka är kända som notoriska bråkmakare.

En mångmiljardorder till Indien betyder arbetstillfällen i Karlskoga och pengar i kassavalven, medan export-

inkomsterna från en enstaka kanon till Oman i sammanhanget närmast framstår som felräkningspengar. Alltså ett enastående tillfälle att till försumbar kostnad visa politisk handlingskraft och ett sådant tillfälle kan ju regeringen inte försitta — vare sig då eller nu! Ladda på ordentligt under dörren — men kontrollera först att den är öppen!

THORD STRÖMBERG:

Bom igen, Bohman!

I sin anmälan av boken "Socialdemokratins samhälle" (Tiden 1989) avfärdade Gösta Bohman med några svepande formuleringar mitt bidrag om bostadspolitikens framväxt (SvT nr 7-89). Jag fann kritiken mindre träffande och i en replik (SvT nr 1-90) markerade jag ett par av de grövsta bomskotten. Träffbilden blev inte bättre då Bohman i samma nummer av tidskriften försökte utveckla sin kritik. Nu tillstod han visserligen att min analys av socialdemokratins roll i utvecklingen av den bostadspolitik som kulminerade i miljonprogrammet 1965-74 "i stort sett" var korrekt, men vidhöll trots detta att jag hade "härresande fel".

Det som retat Bohman är att forskare som jämfört den svenska bostadspolitik med den som fördes i jämförbara länder fram till mitten av 1970-talet satt etiketten "a success story" på den svenska utvecklingen. Betygsättningen grundar sig på iakttagelsen att den svenska satsningen

på kommunalt ägda hyresrättslägenheter förmådde lyfta bostadsstandarden från ett bottenläge till rekordhöjder samtidigt som entrébiljetten till marknaden hölls åtkomlig också för de grupper som inte kunde förlita sig på arv eller bankförbindelser. Om än inte relevant i en anmälan av min uppsats eller i en kommentar till de refererade forskarna är hans beskrivning av bostadsmarknadens utveckling under de senaste femton åren så vitt jag förstår i huvudsak riktig. Jag förmodar att de flesta känner igen sig i Bohmans eländesbeskrivning. Bostaden *har* blivit en handelsvara. Inflationen *har* drivit tombolahjulet runt i en allt snabbare takt. Men beror detta på planering eller har det att göra med en allt svagare statlig och kommunal styrning? Tänkvärt är kanske, att situationen i Sverige nu i allt högre grad börjar likna den som rådde i de länder där man inte upplevde någon "success story" under 1960- och 1970-talen.